FÖRSLAG TILL BESLUT
2022-01-25

TN 2021-0141

Socialdemokraterna
I STOCKHOLMSREGIONEN

Trafiknämnden
Ärende 18

Beslut om affärsinriktning samt inledande av upphandling av uppdragsavtal avseende busstrafik Bromma, Solna, Sundbyberg och Sollentuna (E42)

För att kollektivtrafiken ska kunna utvecklas och vinna marknadsandelar krävs att den är robust, pålitlig och trivsam. Då är kompetensförsörjningen ett grundläggande fundament. Utan förare stannar kollektivtrafiken, men branschen vittnar om att det blir allt svårare att rekrytera. Det gäller inte minst inom busstrafiken där delade turer och mycket långa arbetsdagar är utbrett.

I de kommande upphandlingarna är det alltså viktigt att det ställs skarpa krav på schyssta arbetsvillkor för personalen. Vi socialdemokrater vill därför att Goda arbetsvillkor ingår som mål i de upphandlingar som behandlas, och att krav på leverantören i enlighet med detta tas fram i dialog med arbetsmarknadens parter. Bland de krav som ska ingå är att personalen ska garanteras villkor enligt svenska kollektivavtal, trygga verksamhetsövergångar samt att delade turer minimeras.

Vi har tidigare drivit frågan om att VBP-systemet inte utvärderats på ett tillfredsställande sätt. Det finns indikationer från forskningen på att systemet är kostnadsdrivande. Nu under coronapandemin har vi övergått till produktionsavtal vilket också fortsätter i upphandlingen för att skapa en trygghet i den osäkra situation vi befinner oss i. Det här ger oss chansen att jämföra de olika systemens för och nackdelar.

För att skapa ett robust kollektivtrafiksystem i regionen bör SL äga den nya transportinfrastruktur som elektrifieringen kräver, på samma sätt som att SL även i fortsättningen ska planera, äga och ha rådighet över depåinfrastrukturen. Den nya elbusstekniken innebär längre avskrivningstid för fordonen kombinerat med att det är svårt att förutse batteriteknikens utveckling. Denna osäkerhet gör att det finns risk finns att det blir mycket dyra trafikupphandlingar när operatören ska kompensera för detta.

Vi har sedan tidigare kritiserat upphandlingsprocessen inom trafiknämnden, och då särskilt det faktum att underlag inte tas upp för politiskt beslut i nämnden. Dessa beslut anser vi behöver tas i nämnden.

Slutligen vill vi socialdemokrater ge förvaltningen i uppdrag att lämna egen-regi anbud. Det finns flera skäl till att vi anser att det är viktigt att förvaltningen regelmässigt räknar på och lägger egen-regi anbud. När vi först införde upphandling av drift så hade vi aktuella siffror på vad det kostade att bedriva trafiken i egen regi. De siffrorna är nu helt inaktuella. Vi har inga möjligheter att jämföra de anbud som kommer in på våra upphandlingar mot egen-regi drift och därigenom kvalitetsgranska de externa anbuden. Vi socialdemokrater anser att det är av yttersta vikt att skattepengar används så effektivt som möjligt. Driftsform kommer i andra hand. Men om vi inte ens kan räkna på egen-regi anbud så vet vi inte vad som är kostnadseffektivast. Det är inte att ta ansvar för skattebetalarnas pengar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås trafiknämnden besluta på punkt ett och två:

1. Trafiknämnden godkänner affärsinriktningen för upphandlingen av busstrafik i Bromma, Solna, Sundbyberg och Sollentuna (E42) i enlighet med detta tjänsteutlåtande, det ovan angivna i socialdemokraternas skrivelse samt bilaga 1.
2. Förvaltningschefen uppdras att i enlighet med i detta tjänsteutlåtande angivna förutsättningar, med konsekvensändringar av det ovan angivna i socialdemokraternas skrivelse inleda och genomföra upphandlingen av E42, samt återkomma till trafiknämnden för att fastställa slutgiltig upphandlingsdokumentation.

Samt följande tillägg:

att till affärsinriktningarna infoga ett stödjande mål om Goda arbetsvillkor med kravställningar som tas fram i dialog med arbetsmarknadens parter. Bland de krav som ska ingå är villkor i enlighet med svenska kollektivavtal, trygga verksamhetsövergångar och att delade turer minimeras

att förvaltningschefen ges i uppdrag att räkna på och lägga fram egen-regi anbud på upphandling av busstrafik i Nacka/Värmdö (E36C) och Huddinge/Botkyrka/Söderort (E37C)